

דולי פארטון: החזה של התעשייה

כלבוטק נגד תנועת עבודה

בית-הזונות הקטן הטוב ביותר בטכסאס (תל-אביב, תל-אביב, ארצות-הברית) — ה'

סיפור על אביר צרכנות טכסאסי שיצא להילחם נגד מוסד סגור, ותיק ומכובד, בעיירה קטנה, ויכול לו, עבר מן המציאות לכתבה עיתונאית, משם לבימות ברודוויי ואחר הצלחה מסחררת — לבד הקולנוע.

בדרך שופצו ותוקנו כמובן פרטים רבים, כי הרי סיפורים על סתם בית-זונות מן השורה בעיירה שכוחת-אל, על שרף בשנות השישים לחייו ועל "מאדאם" שפריחתה מאחוריה אינם יכולים להיות מפתים כל-כך לקהל רחב. כל צעד נוסף שעשה הסיפור השיר ממנו עוד שיכבה של אפרוריות, עד שעל מסך הכסף, עם ברט ריינולדס ודולי פארטון נראה בית-הזונות הקטן, כמוסד מפואר כל-כך, שאפילו כרכים גדולים יכולים להתקנא בו (שלא לדבר על העובדות: כולן יכולות להיות נערות-שער בפלייבוי), ואילו השריף הסיכך על המיפעל הזה, הוא לא פחות מסמל הגבריות עלי-אדמות. אין פלא שהמחברים המקוריים זעמו וזעקו בזמן עשיית הסרט, וכדברי המעורבים בפרשה "היו שם מילחמות עקובות-מדם".

לגבי התוצאה זה כבר לא משנה. מה שמוצג על הדיסק או קומדיה חביבה, עם הרבה נערות בריאות וחטובות, בלבוש מינימלי, מלאות חדות שירות ללקוחותיהן, תחת השגחתה הסימפוטית של דולי פארטון, בעלת החזה האדיר ביותר של התעשייה. ברט ריינולדס הוא כמובן ברט ריינולדס, דום דה-לואיז הוא פארודיה מצויינת על כוכבי טלוויזיה, וצ'ארלס דרנינג הוא פארודיה הגונה על מושל מדינה; המיזמונים עצמם הם תערובת של מוסיקת-כפר

ובמיוחד אותם רגעים שבהם חלק מרר חות-הרפאים פוערים את פיהם לרוחה וצריחות מחרידות ממלאות את האוויר. מתענות קם לתחיה על המסך, בכל תיפארת הרסנותו. ולבסוף, הביטו היטב בבית שבו גרה המישפחה שבמרכזי ה' עלילה. בשכונה, בעיר, ותמצאו את עצי-מכם בשכונה של אי-טי.

כך שאם טוב הופר ביים את הסרט הזה, אז מותר להניח שהוא השתמש בנתונים מדוייקים מאד שהוגשו לו מ-ראש. וספילברג היה במקום כדי לדאוג שנתונים אלה לא יעוותו. כפי שאפשר כבר להבין, פולטרגייסט הוא סרט על רווחת-רפאים. ליתר דיוק, שם הסרט הוא הכינוי הניתן על-ידי ה'

גיזבת זיזיאמס בתפקיד האם אחוזת כוחות ע"טיביעים

אמריקאית עם עיבודים מנופחים למסך רחב, חכוריאור גראפיה היא פשוטה ובלתי-יומרתית, כיאה לנושא. כל עוד שומר הבימאי קולין היגינס (שעשה את תרגילים לבלשית מתחילה) על קצב מהיר — והוא עושה זאת במשך רוב הזמן — זה מברר, משעשע ואפילו סוחף. בכל פעם שהוא מרשה לעצמו תהיות רציניות על מה שקורה על המסך, מבקש מן השחקנים להתייחס בכובד-ראש לשורות שבפיהם, או מנסח למסור מסר, זה כבר מתחיל לצלוע, ולוא רק משום שהמסר עטוף בכל-כך הרבה ניירות צלופן ציבועניים ומרשרשים. טוב שרצינות ומסרים תופסים חלק מערי בכל ה' עניין.

הסרט מעידים על שלמות טכנית. ומה הפלא? האחראים לעבודה הם מעבדותיו של ג'ורג' לוקאס, ירדו ספילברג, אבי מילחמות הכוכבים, השותף בשודדי ה' תיבה האבודה. ואם יש דמיון באיפיון של האפקטים בין סרטים אלה ופולטר-גייסט — זאת הסיבה. אפשר כמובן להתעקב על הערות ה' שוליים של הסרט, לדבר על האצבע המאשימה, המופנית למירדף אחרי רמת חיים גבוהה. להצגת הטלוויזיה כחלון שדרכו משחקים בתהיההכרה שלגו, בי

מסתבר, שהילדה היא חביבת הרוחות. הם התחילו לשוחח עמה עוד לפני שהכל התחיל, כשהתגלו לפניה מבעד למסך ה' טלוויזיה המושלג. שאין רואים בו מאומה אחרי גמר השידורים. אבל ברור שהילדה לא נעלמה, כי קולה נשמע בבית והיא קוראת לעזרה. זו מופיעה בדמות יחידת-מחקר מן ה' אוניברסיטה הקרובה, המצלמת ומתעדת את הכל, אבל נוקטת בעצמה למדיום מנר-סה כדי להחזיר את הילדה להוריה. ו' מדיום זה אשה קטנה, גוצה ומצחיקה,

לכל השכונות. נאה, מטופחת וחסרת אי-שיות לחלוטין. חיים אבא. אמא ושלשה ילדים. ואם זה נשמע כמו תחילתה של אגדה, זה בהחלט הכוונה. אבא אהב לראות מישדרי-ספורט בטלוויזיה. אמא מעשנת לפעמים קצת נאפס לעידוד ה' אישיות (זה הדור החדש באמריקה), הבת הגדולה מפלרטטת, הבן אינו נפרד מכר בע הבייטבול שלו, והילדה הקטנה צמרה לצעצועיה. כולם יחד אהבים מאוד את הכלב הנחמד שלהם. בבוקר בהיר אחד, כשהגדולים הלכו

אבי המישפחה נעזר במדיום מנוסה (מימין) כדי להחזיר את בתו מידי הרוחות כמו שהכומר נלחם בשטן ב, מגרש השדים"

אובדן כבוד המתים שיתנקם בנו. ועוד כיוצא באלה. זה בעצם נכון, אבל אם הסרט הצליח, הרי זה בגלל אותה הסיבה שהביאה את ספילברג פעמים רבות כל-כך בעבר לשבירת שיאים: הסרט הוא הפלגה לתוך עולם של דמיון, עשויה במקצועיות עילאית. זה מה שהביא פעם המונים לקולנוע, וזה מה שמביא אותם עד עצם היום הזה.

צריכה להיאבק עם הרוחות בערך כמו הכומר שנלחם בשטן ב'מגרש השדים'. ההמשך הוא אוסף של תופעות מופל-אות, שבהן מסביר ספילברג כי רוח האדם היא האשמה בכל מה שקורה, ואם האורחים מן החלל הם חמודים, ה' רוחות שלנו מעוותות כמונו, ומקו י' טעם לפחד באמת. האפקטים המיוחדים שבחלק השני של

לבית-הספר ואבא הלך לעבודה, פיתאום מתחילים הכיסות במיטבה לסדר את עצי-מם בצורה מוזרה. לזון בלי שום הסבר הגיוני. היחידים שמבחינים בסיבות, לא רק בתוצאות, הם הכלב והילדה. עד כאן זה אולי מצחיק. אבל כאשר האדמה רועדת, הברקים יורים בזעם, ה' סערה משתוללת והילדה הקטנה נעלמת ממיטתה — זה כבר לא משעשע.

פאראפסיכולוגים לרוח-רפאים המפגינה את נוכחותה באמצעות אפקטים רועשים. מקור השם בגרמניה, ומירושו אכן "רוח רועשת". הפאראפסיכולוגים מציינים שיש כמה סממנים גלויים לתופעה. ל' דוגמה, היא מתרחשת בדרך-כלל במקום שבו יש אנשים צעירים מאוד, חיות בית מסוגלות להבחין בה גם כאשר בני-אנוש אינם רואים מאומה, והתופעות הפיסיות הנלוות אליה הן בעלות אופי קונדסי ברוב המיקרים.

מעשה-נקם. נתונים אלה, שאפשר למצוא בכל אנציקלופדיה מלווינס בסידרה ארוכה של דוגמות, היו כנראה ביסוד הרעיון של ספילברג. התסריט, שהוא פיתוח מרעיון זה, הוא למעשה פן נוסף של העולם הנסתר שלו. אם היצורים מן החלל החיצון, כאשר יגיעו הנה, היו חביבים, ידידותיים ומוכנים לעזור — ההיפך המוחלט מכל מה שנאמר ברוב סיפורי המדע הבדיוני — הרי שבכל הנוגע לגפש האנושית רואה ספילברג את העניינים באור אפל הרבה יותר. פולטרגייסט, שאותו הוא מגדיר בסירטו כנשמה אנושית שלא השלימה עדיין עם מותה הפיסי והממשיכה לנדוד על פני האדמה, ניחנה בכל התכונות שמציינות האנציקלופדיות. אבל עד מהרה היא מ' אבדת את אותה השוכבות הקודסית ש' נוהגים ליחס לה, כאשר היחסים בינה (צריך אולי לומר בינם, כי מדובר ב' יותר מרוח אחת) ובין אנשים בשר ודם מידרדרים במהירות גדולה למדי למל-חמה של ממש, שמסתברת לקראת הסוף למעשה-נקם של הרוחות על עוול שעוללו להם כנייה-אדם.

כל זה קורה למישפחה נחמדה מאוד — זוג באמצע שנות השלושים שלו ו' שלושת ילדיהם, בת בגיל 16, בן בגיל 12 ועוד בת אחת, בגיל 4, שהיא למעשה המוקר שדרכו חוררים הרוחות הבית. התחלה היא כמו כדיתה. בבית ש' דומה לכל הבתים, בתוך שכונה הדומה